

12.8.10

"נעים מאוד, שמי הוא...."

מאת אילאיל צין

"חסר משגעים, אני, כי-הבאתם את-זה, להשתגע עלי; שמ"א כא: טז

אלו היו דברי מלך אכיש על דוד המלך, כאשר ברח משאול, נמלט והתחזה למשוגע. כלומר, במקרא, נקראנו משוגעים. וזה לא שם רע כל כך. כלומר, לא רע יותר משמות אחרים בהם אנחנו משתמשים. יש לו, בכל אופן "יחוס" מקראי, וזה, לכשעצמו, מכובד.

לעיתים אני משתעשעת ברעיון, שאולי התנועה הצרכנית תאמץ זאת כשם רשמי, כמו שעשו האפרו-אמריקאים הקוראים זה לזה "ניגר".

אז כך קראו לנו לפני אלפי שנים. לא מתמודדים. לא חולי נפש. לא נפגעי נפש. לא נכי נפש. לא מטורפים. וגם לא אנשים עם ניסיון, צרכנים ועוד.

אני, באופן אישי, הייתי הרבה שנים חולת נפש. כך נקראתי בפני. שלא בפני, מן הסתם נקראתי סכיזופרנית. הביטוי הזה "חולה", הרפואי במהותו, נראה לי נכון לשהות בבית החולים. שם אתה חולה. גם בבית החולים הכללי אתה חולה. המערכת היא רפואית בעיקרה, ורצוי שלא נמצא בבתי החולים, לא הפסיכיאטריים ולא הכלליים, אנשים בריאים, נכון?

אני קראתי לעצמי, באותן שנים "נפגעת נפש". כי לא ידעתי איך לקרא לעצמי, וזה נראה לי, איכשהו, בסדר. כי חולה לא הרגשתי אף פעם, ובטח שלא סכיזופרנית, ששימש הרבה פעמים כקללה. או כאבחנה רפואית, שזה גרוע באותה מידה.

אבל גם הביטוי נפגעת נפש לא ממש נראה לי הולם. בתרבות שלנו, הנפש היא עיקר מהותנו. הנפש שלי+ הגוף שלי= אני. והרי הנפש שלי בסדר. יש תקופות שאני לא מרגישה טוב, אבל אין זו תחושה כאילו הנפש שלי לא תקינה. לפיכך גם הביטוי התמוה משהו "נכי נפש" לא נראה לי. וגם: מי פגע במי? ומה זה קשור בכלל לנפש שפוגעת, או נפגעת?

לעיתים אני משתמשת בביטוי "אנשים עם מוגבלות פסיכיאטרית". אבל גם עם הביטוי הזה יש לי בעיה. אני לא מרגישה מוגבלת. לא פסיכיאטרית ולא בשום דרך אחרת. יש לי מחלה, אשר מידי פעם צצה. ובאותה תקופה אני מוגבלת. אבל לא כל אורחות חיי מוגבלות. נהפוך הוא, אני רואה במחלתי יתרון משמעותי, ולא הייתי בוחרת לחיות אחרת, על אף הקושי הנלווה לעיתים למחלה.

"מתמודדים" הינו ביטוי בו אני, יחד עם רוב הדוברים "פוליטיקלי קורקט" במדינתנו, משתמשים. אני לא כל כך אוהבת אותו, אבל יש לו משמעות מאוד רצינית. זהו שם שנהגה ע"י חברי ארגון "התמודדות", אשר היו בין הפעילים המאורגנים הראשונים בתחום בריאות הנפש בארץ. לפיכך, בחירה בשם הזה הינה בחירה שבאה מתוך כבוד לתנועה הצרכנית ולזכות של האנשים לבחור

לעצמם את הכינוי בו יתויגו. אבל יש לי קושי גדול, עם אותם אנשים האומרים "מתמודדים" ובעצם מתכוונים ל"חולים" "מטופלים" או כל שם אחר השם את העיקר בפתולוגיה ולא באדם עצמו.

הכינוי "משתקמים" אשר בו בוחרת מערכת השיקום לקרא לנו לעיתים, משאיר את ההסתכלות עלינו אך ורק בצד החולה. אנחנו כל הזמן צריכים להשתקם, מעין תהליך אין סופי ומעייף, אשר מתוך הסתכלות הפוכה על המחלה, עדיין שמה אותה במרכז ההוויה של האדם.

בארץ הביטויים "צרכנים" או לקוחות, לא נקלטו. ההקשר היחידי בו משתמשים בביטוי צרכנים הינו בפרויקט "צרכנים נותני שירות". שם המונח התקבע אך נשאר תחום לביטוי זה בלבד ולא הפך לחלק משפת הדיבור. עובדים סוציאליים, ככלל, לא אוהבים שקוראים למקבלי השירותים שלהם "לקוחות". זה הופך את מערכת היחסים למשהו בעייתי בעיניהם. לתחושת, אימוץ הביטוי הזה יכול היה להפוך את מערכת היחסים לשוויונית יותר.

אני הייתי מעדיפה שיקראו לי אדם. כי זה מה שאני. אדם. לא מחלה שאופפת את כולי. לא נפגעת של אף אחד ובטח לא של עצמי. כל כותרת ושם שתבחרו לקרא לי, תשכיח שאני אדם שלם, חי, (לפעמים גם בועט 😊) ומעניין. אני הרבה יותר מהשם בו תבחרו לקרא לפתולוגיות שלי. כל כינוי ושם, יהיה נקי ובעל כוונות טובות ככל שיהיה, רק יגדיל את הפער ביני לביניכם. רק יצביע עלי ויסמן אותי כחריגה. והרי בסך הכל, כולנו בני אדם. השאיפות שלי ושלכם בחיים, די דומות. אז תקראו לי בכל שם שתקראו לעצמכם.